

Keltisch Gods aanwezigheid

'You have been noticed' glimlachte een man langs de weg aan wie we vertelden waar we logeerden. Die basishouding typeert een samenleving waar mensen op anderen gericht zijn. In de Keltische talen vraagt men niet: 'Hoe heet je?' maar: 'Welke naam ligt op jou?'. Zoals in dorpen in Nederland de vraag: 'Van wie ben jij er een?'

Op deze zinnen valt mijn oog wanneer ik blader in het boek *Er zijn. Keltisch-christelijk geloven*, geschreven door Roel Bosch, die als predikant verbonden is aan de NoorderLicht-gemeente te Zeist en actief betrokken is bij de Iona-groep Nederland. De zinnen bevallen me, ik krijg zin het boek te lezen. Bovendien ga ik later dit jaar een week deel uitmaken van de *Iona Community*, een in 1938 op het Schotse eilandje Iona gestichte oecumenische gemeenschap. Deze gemeenschap zoekt naar nieuwe wegen om het evangelie in deze tijd vorm te geven en vormt zo ongeveer de drijvende kracht achter de huidige interesse voor het Keltische christendom. Keltisch christendom fascineert velen: aandacht voor de natuur, 'pure wortels van een geloofslijn', spiritualiteit, meditatie, symboliek, muziek. Maar wat brengt Keltisch-christelijk

geloven ons eigenlijk? Wat houdt Keltisch-christelijk geloven in? Bestaat het eigenlijk wel echt, die Keltische spiritualiteit? *Er zijn* pretendeert een bijzondere kennismaking te zijn, met teksten en beelden, ervaringen en verhalen uit Keltisch-christelijke kringen. Dat staat tenminste geschreven op de achterflap. Helaas wordt die pretentie niet waargemaakt. Theologische beschouwingen – hoewel zeer toegankelijk geschreven – voeren de boventoon, over onder meer God de Schepper, schuld en boete, verbondenheid. Bosch tipt aan, hij verduidelijkt niet. Het dwingt me op zoek te gaan naar meer literatuur over Keltisch-christelijk geloven. Maar ach, daar is niets mis mee.

door Johannes Regnerus

 Er zijn. Keltisch-christelijk geloven, Roel A. Bosch, uitgeverij Meinema, € 15,-

het nieuws Hoe de wereld niet werkt

We zijn eraan gewend vierentwintig uur per dag nieuws tot ons te kunnen nemen. Maar wat nieuws eigenlijk is en hoe het tot stand komt, vragen weinig mensen zich af. Journalist en filosoof Rob Wijnberg probeert de mechanismen achter 'het nieuws' te ontrafelen. De oud-hoofdredacteur van *NRC Next* (een jongerenuitgave van *NRC Handelsblad*) onderzoekt hoe het nieuws onze perceptie van de wereld stuurt. Hij komt tot een opzienbarende conclusie: 'Wie de wereld uitsluitend zou volgen via het nieuws, weet precies hoe de wereld niet werkt.' Nieuws is gericht op uitzonderingen en is conservatief omdat het inzoomt op 'moreel verval', 'toenemende agressie' en 'groeien de problemen'. En nieuws is extreem repetitief. De verschillende nieuws-media praten elkaar eindeloos na. Fact checking (nagaan of iets klopt)

is niet langer heilig. 'Als er rumoer is, is het nieuws.' De journalistiek vercommercialiseert. Investeerders in media – Wijnberg gebruikt uiteraard de NRC als voorbeeld – eisen winstmaximalisatie. Nieuwsvoorziening is 'een spiegelbeeld geworden van de reclame-industrie'. Dat leidt tot eendimensionale berichtgeving en *infotainment*: 'aandacht genereert aandacht'. Alles wordt gesimplificeerd tot een poll (peiling), een quiz of een afvalwedstrijdje. Iedere verkiezing voor de Tweede Kamer verwordt zo tot 'een tweestrijd'. Nieuws verdeelt de wereld 'in winnaars en verliezers, in daders en slachtoffers, in verantwoordelijken en gedupeerden'. En: 'een mening vorm je niet, die heb je'. Schandpaalen soundbitejournalistiek vormen de hoofdmoot. Wijnberg lardeert zijn aanstekelijke betoog met diverse voorbeelden. Hij geeft zelf, aan de hand van de discussie over kern-energie, aan hoe hij vindt dat journalistiek wél bedreven moet worden. De veertien alinea's zouden in deze tijd hoogstens nog de kolommen van de *Groene Amsterdammer* of *Vrij Nederland* halen... Het boek sluit af met een blauwdruk van de journalistiek die Rob Wijnberg zo node mist. 'Voorbij de waan van de dag', 'tegen clichébevorderende beeldvorming', 'geen advertenties' en 'alleen digitaal', zijn enkele van zijn wensen. In deze tijd behoorlijk elitair, dat wel. Wijnbergs betoog doet de nieuwsgierige mens reikhalzend uitzien naar *De Correspondent*, het digitale nieuwskanaal dat vanaf september dit jaar verschijnt.

 De nieuwsfabriek, Rob Wijnberg, uitgeverij De Bezige Bij, € 15,-

stichtelijk Koken ter ontmoeting

'Koken met bezieling', Hemelse toetjes', 'Lekker Bijbels' zijn de

illustratieve titels van religieus getinte kookboeken die de laatste jaren zijn verschenen. Daar is nu *Heerlijkheden – Gerechten voor lichaam en geest* aan toegevoegd. Een kookboek waarmee de schrijfsters via hun gerechten 'een ontmoeting tussen God en mensen willen aanmoedigen'. Veel pretenties voor een rommelig en belerend kookboek. Vier hoofdstukken gaan over koken 'met kleur'. 'Door het bloed van Jezus mag jij nu vrijuit gaan' lezen we bij de kleur rood. Onder groen worden we bij de spinaziesoep aangemoedigd een opwekkingslied te zingen: 'Welzalig de man die niet wandelt'. Na de kleuren zijn er wat losse hoofdstukken, bijvoorbeeld over broden en vergeten groenten. Het boek sluit af met feestgerechten. Ook daar stichtelijke teksten en de suggestie om een opwekkingslied ('Laat het feest zijn in de huizen') te zingen. De lay-out, soms met een theedoek-achtergrond, en de foto's weten de feeststemming niet op te wekken. Inzoomen op eierdooier, een *boeuf stroganoff*, of een witte kom om de citroenpudding heen, zorgen al evenmin voor veel eetlust...

 Heerlijkheden – Gerechten voor lichaam en geest, Marlon van den Bos e.a., uitgeverij Boekencentrum, € 14,90

over catechisatie Doperse wetenschap

Van beleren naar beleven door Alfred R. van Wijk is een wetenschappelijk en volledig werk over alle boeken die de afgelopen twee eeuwen zijn gepubliceerd voor doopsgezinde catechisatiedoeleinden. Elk hoofdstuk beslaat een tijdvak van vijftig jaar en begint met een beschrijving van de politieke en maatschappelijke ontwikkelingen van dat tijdvak en de invloed daarvan op het geloofsleven. Daarna worden de boeken ten behoeve van de doopsgezinde geloofsopvoeding afzonderlijk samengevat. Samen levert dit een goed beeld op van de (veranderende) tijdgeest. Van Wijk blijft als waarnemer objectief en geeft slechts sporadisch zijn mening of commentaar, zoals met de opmerking: 'Niet eerder werden de hoofdzaken van de doperse opvattingen zo kernachtig gepresenteerd. Desondanks heeft dit boekje geen verdere drukken gekend' (p. 55). Juist de verbazing in deze zin maakt dat je de samenvatting van het beschreven boekje aandachtig herleest, teneinde zijn conclusie te begrijpen. Een meerwaarde aan het boek zijn de details, zoals een foto of tekening, en een korte beschrijving van de achtergrond en het gedachtegoed van de auteur van elk besproken boek. De hoeveelheid informatie en de vele personen die worden besproken doen je soms duizelen. Echter, de heldere opbouw en de beknopte samenvattingen van de boeken maken het toch tot een leesbaar geheel. Bovendien zal het boek veel herkenning oproepen bij lezers met een doopsgezinde opvoeding of achtergrond, zoals in mijn geval bij *Verhalen om nooit te vergeten*, waaruit werd voorgelezen op de zondagsschool in Giethoorn. *Van beleren naar beleven* ligt niet bovenop de stapel vakantieboeken, maar is wel een informatief,

Tenzij anders vermeld, zijn de bijdragen op deze pagina's van de hand van Martin Maassen, martin.maassen@doopsgezind.nl

volledig en prettig leesbaar naslagwerk voor iedereen met interesse in doopsgezinde geloofsopvoeding.
door Fienke Tempelaar-Bakker

 Van beleren naar beleven, Alfred R. van Wijk, uitgeverij Kok, € 39,90

mores Vol tegenzin in dienst

Uit de pas gaat over een jongen die weigert 'in de pas' te lopen. Het is 1962. De dienstplicht bestaat nog en Willem, de achttienjarige jongen om wie het boek draait, krijgt na de keuring een oproep om zich te melden in de legerplaats. Willem wil eigenlijk niet in militaire dienst, maar ziet er tegenop de procedure van dienstweigeren te doorlopen. Dat komt ook doordat zijn vader hem een gedegen opvoeding heeft meegegeven en hem geleerd heeft zijn plichten niet te verzaken. Hij zou een eventuele dienstweigering van zijn zoon dan ook niet op prijs hebben gesteld. Al gauw blijkt dat Willem niets moet hebben van het militarisme en het machogedrag van zijn meerderen. Zij hebben in feite geen redelijk antwoord op de vragen die Willem hun bij voortdurend stelt. Vooral pelotonscommandant Kees krijgt tot zijn grote frustratie geen vast op de jongen. Maar ook zijn kameraden vinden dat Willem moet ophouden met zijn gezeur. Die legt zich echter niet neer bij de geldende mores van het soldatenleven, en probeert tegen de stroom in zijn waarden vast te houden. Eén van die waarden is dat hij tegen geweld is, dus kan hij nooit een goede soldaat worden...

door Bart Smits
 Uit de pas, Dries Bakker, uitgeverij Boekhandel Libris Venstra, € 18,-

